

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2006 m. rugpjūčio 3 d.

Nr. 30 (715)

1941 m. gruodžio 13 d. Gedimino pilyje prisiekė Lietuvos karininkai. Kazio Veverskio iniciatyva buvo sudarytas pirmasis Lietuvos laisvės armijos (LLA) štabas. Tai – slapta karienė, politinė, antinacinių, antisovietinių pasipriešinimo organizacija, kurios tikslas – iškovoti laisvę ir nepriklausomybę.

Iki 1944 m. artėjant antrajai sovietų okupacijai LLA tapo masiškiausia okupacijos pasipriešinimo organizacija. Organizavosi Kauno, Panevėžio, Šiaulių apygardos, kuopos, būrių, kuriems vadovavo Lietuvos karininkai, jaučiantys nuoskaudą ir dalį kaltės dėl to, kad 1940 m. nebuvo pasipriešinta, ir nebenorintys klausyti baikščių politikų įsakymų.

1944 m. liepos 20 d. vado Kazio Veverskio įsakymu Nr. 21, LLA buvo suskirstyta į du sektorius: OS – organizacinių ir VS – veikiantijų. Veikiančiojo sektoriaus kariams buvo pasiūlytas pavadinimas „Vanagai“. Organizaciniu-

sektorius sėslieji partizanai aprūpindavo veikiantį sektoriją.

1944 m. vasarą LLA nariams „vanagams“ Žemaitijoje buvo įsteigtas apmokymo punktas – Platelių stovykla. Apmokyti kariai, per fronto liniją susirkstyti į būrius, buvo siunčiami į savo rajonus. Ne visiems pasiekdavo sėkminges grįžti. 1944 m. rugpjūčio 25 d. pasibaigus kariniam apmokykymams, „vanagai“ buvo prisaikdinti brg. gen. Motiejaus Pečiulionio, vadovavusio kovose su bermonininkais, Želgovskio lenkų pulkais ir bolševikais. Perskaitytas vyriaus-

Pagarbą LLA sajungos vėliavai atiduoda
Aukštaitijos LLA veteranai

sybės įsakymas – „vanagams“ grįžti į gimtąsias vietas ir pradėti pasipriešinimą sovietiniui okupantui – partizaninį karą. LLA vadovybė draudė palikti savo kraštą ir trauktis į Vakarus. Tačiau artėjant „raudonajam marui“, daugelis nepaklusio ir pasitraukė kartu su vokiečių kariuomene.

1946 m. dalis LLA vadų deklaravo susijungią su kitomis pogrindžio organizacijomis. LLA organizacijos bei teritorinio įdirbo pagrindu kūrėsi pasipriešinimo organizacijos naujais pavadinimais, kaip BDPS (Bendras demokratinių pasipriešinimo sąjūdis) ar LLKS (Lietuvos laisvės kovos dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“).

(keliamas į 4 psl.)

Numeryje skaitykite:

3 Visuomeninėms organizacijoms dar kartą užtrenkiamos durys

5 Pašventintas paminklas Tauro apygardos Vytauto rinktinės vadui Vytautui Gavėnui-Vampyrui

6 Okupacijos metais sunaikinti kaimai išlikę tik vaikystės prisiminimuose

Rugpjūčio 5 d.
Ariogaloje, Dubysos slėnyje, įvyks Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovos dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“.

Iškilo paminklas Didžiosios Kovos apygardos partizanams

Liepos 6-ąją Elektrėnuose, Marijos Kankinių Karalienės bažnyčioje, susirinkusieji meldėsi už sovietmečiu žuvusius Didžiosios Kovos apygardos partizanus ir Laisvės kovų dalyvius. Šv. Mišias aukojo trys kunigai – parapijos klebonas kūnigas J. Sabaliauskas, vikaras K. Dvareckas, šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras dr. kūnigas A. Jurevičius.

Kalba Didžiosios Kovos apyg. vadas
A. Švenčionis

Paminklas žuvusiems partizanams atminti pastatytas bažnyčios šventoriuje. Po šv. Mišių jį pašventino generalvikaras dr. kūnigas Algirdas Jurevičius. Žuvusieji už Lietuvos laisvę, kurių 79 pavardės

irašyti paminkle, buvo pagerbtai saliutu salvėmis.

Pirmajam žodis buvo su teiktas šių eilučių autorui, atkurtos Didžiosios Kovos apygardos vadui A. Švenčioniui.

(keliamas į 4 psl.)

Dėl teisingumo, kurio nesiekiaime

Europos Parlamento nario Vytauto LANDSBERGIO pareiškimas

Per penkiolika metų po Medininkų žudynių stovim bemaž nepajudėję teisingumo link. Atrodo, lyg nesame valstybė, kuri pajęgtų suvokti ir įvardyti, kas tada įvyko. Attinkamai – kaip tą šiurpų nusikaltimą teikti nusikaltėlius globojančiai šalai ir tarptautinei bendruomenei.

Juk nebuvo taip, kad išlinido iš juodo patvorio banditų gauja ir nušovė septynis vyros. Kaip ir 1941 m. Rainių žudynių atveju, tai padarė svetima kariuomenė, siautėjusi ne savo, bet mūsų žemėje. Tas pat ir 1991 m. sausį. Adresas žinomas – dabar tai SSRS tėsėja Rusija, bet politiškai ir teisiškai lyg nesuvoktas, neįvardytas nei Lietuvos valstybės užpuolimas, nei karo nusikaltimas. Žmogžudystė, ir tartum tiek.

Tačiau Medininkuose ją įvykdė ginkluotas Lietuvos priesas, tąkart įsibrovės iš Latvijos ir bendradabiai su sėbrais teroristais Vilniuje. Suimiti arba paimti į nelaisvę Lietuvos kariai ir kiti pareigūnai buvo nužudyti tuo pačiu būdu,

kaip 1940 m. Katynėje sovietų NKVD paties Stalino nurodymu išžudė lenkus karo be laisvius (tarp jų buvo ir lietuvių). Dabartiniai sovietai nei gisia, kad tai karo nusikaltimas, bet mes neturime būti sovietai.

Lietuvos prokurorai krapštosi net nepritaikydami reikiamų straipsnių, o Vyriausybės tarsi patenkintos, kad nereikia „gadinti santykį“. Turėjom juk savo rankose Sergejų Parfionovą, teroristiškai siautėjusį Lietuvos–Latvijos pasienyje, tačiau paleidome, lyg mūsų pareigūnų sužalojimai ir postų deginimai – ne nusikaltimas.

Po to turėjome Igorį Gorbanį, kurį Tomas Šernas atpažino kaip Medininkų užpuoliuką ir žudiką. Tyrėjai, jų aiškinanta, surinko duomenų, kad tą naktį įsibrovėlis Rygos omonininkas, sovietų karys I. Gorbanis nevažiavęs į Medininkus, o neva likę Vilniuje (gal sėbrai davė alibi), kur buvo suorganizuotas atitraukiąs dėmesį bombos sprogdinimas Sapiegos gatvėje. Tad net ir tuo atvejujis būtų teroristinei

“operacijai“ pasidalijusios gaujos dalyvis. Tačiau paleistas T. Šerno liudijimą kvalifikavus kaip nepakankamą. Generalinė prokuratūra nutarė „nusiplauti rankas“, papraše teismo leidimo, kažkurie teisėjai pritarė. Paleiskim, kam jį laikyti, teisti.

Gal kada paaškės, kas darė įtaką, kad tokia tarptautinė rezonansinė byla nepasiektų teismo nei tada, nei ligi šiol. Ir jau nebedaug liko laukti išgainingo termino, kai byla dėl senos žmogžudystės bus nutekėta, nors karo nusikaltimo bylai nebūtų jokios senaties. Toliau dūsausim dėl “tragedijos“ ir “Įvykių“, kurie taip saveime ēmė ir įvyko. Vieni dūsaus, kiti – diplomatiškai patraukaujamai šypsosis.

Lietuvos valstybė dar gali ir turėtų parodyti, kad nuoširdžiai, atkakliai siekia teisingumo ir turi savigarbos. Arba tepadeda būgštaujančiai valstybei visuomeninės organizacijos, kurios apie Medininkų žudynes galėtų išleisti bent jau albumą užsienio kalbomis, taip pat ir rusų.

Ar jau atėjo laikas apdovanoti Valerijų Ivanovą?

Pabaiga.

Pradžia Nr. 29 (714)

Rusijos Federacijos atsargos papulkiniukis Vytautas Eidukaitis – ordino "Už nuopelnus Lietuvai" Karininko kryžiaus kavalierius?

Antrasis apdovanotasis asmuo, kurio biografija yra gal net spalvingesnė už A. Stepučinsko, yra atsargos karo lakūnu, pulkinink' u, artimu Džocharo Dudajevu draugu ir Čečenijos laisvės kovų dalyviu besititulojantis Vytautas Eidukaitis. Beje, Prezidento dekrete jo užsiėmimas ar pareigas įvardytos ypač įdomiai – "Lietuvos nepriklausomybės gynėjas, tautų bendrabarbiavimo ir laisvės puoseletojas". Vien įvairių vardų ir laipsnių bei tariausiu nuopelnų gausa turėtų priblokštį artimiau su šio asmens veikla nesupanitusi asmenį.

Taigi pradėsime nuo lakūno atsargos pulkinink o titulo. Pastebėtina, kad Vytautas Eidukaitis niekada nenurodo, kurios valstybės ginkluotujų pajėgų atsargoje jis yra, nors skirtumas tarp okupacinės ir lietuviškosios kariuomenės jam yra toks, kad sovietų kariuomenė tebéra profesionalumo viršūnė. Jeigu įsiklausytume į šaltinių duomenis, Vytautas Eidukaitis išėjo į atsarga dėl sveikatos būklės būdamas SSRS kariuomenės majoru, prieš tai pakeltas į papulkiniukius. Lietuvos kariuomenėje nickada nectarnavo, Aukščiausios Tarybos – Atkuriamojo Seimo gynėjų gretose nebuvo, kitose Lietuvos valstybės institucijose nedirbo. Iširus Sovietų sąjungai, šaltinių duomenimis, Vytautas Eidukaitis toliau gauna iš Rusijos Federacijos valstybinę pensiją už tarnybą sovietų kariuomenėje. Taigi išvada galėtų būti tokia: šis pilietis yra Rusijos Federacijos atsargos papulkiniukis, tebesantis jos karinių pajėgų individualiajame mobilizaciniame rezerve. Tačiau tai jam nectrukdo aktyviai kaip "kariniam ekspertui" niekinti Lietuvos karių rengimą ir ginklavimą, pasisakyti prieš Lietuvos narystę NATO, keliauti nuo tautininkų iki valstiečių liaudininkų partijos kaip "nacionalinio saugumo komiteto pirmininkui ar ekspertui". Gal visa tai ir yra Prezidento dekrete įvardyti Lietuvos nepriklausomybės gynimo ir jos vardo garsinimo nuopelnai? Priminsiu, kad pagal įstatymą ordinu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovanoma už ypatingus nuopelnus garsinant Lietuvos vardą, puoselejant ir plėtojant tarpvalstybinius santykius, už ypatingus nuopelnus valstybės tarnyboje, karybos srityje, etc. Nors manding vien melagingas ir kladinant visuomenę prisistatymas lakūnu atsargos pulkininku bei išlikęs lojalumas sovietų kariuomenei turėtų būti pakankamu pagrindu laikyti tokį asmenį toliau ne tik nuo valstybės apdovanojimui, bet ir nuo valstybės ištaigų bei politinių partijų.

Nors V. Eidukaitis yra prisidėjęs ir prie jaunuolių tarnybos reikalų sovietinėje armijoje sprendimo, ir prie Džocharo Dudajevu šeimos evakuacijos iš Čečenijos, ir prie dviejų Čečenijoje ir Dagestane prievara ar savo noru buvusių asmenų grąžinimo (žinomiausia yra V. Grodžio istorija), tačiau kai kurios šių "operacijų" aplinkybės ke-

liai tam tikrū klausimų. Tarkime, kad tiesa yra tai, kad, kaip rašo ne vienoje savo autobiografijoje pats Vytautas Eidukaitis, jis yra Čečenijos karo dalyvis ir artimas Džocharo Dudajevu draugas, taip pat yra padėjęs čečenams planuoti ne vieną karinę operaciją. Tačiau kyla pagrindinis vien tik logikos padiktuotas klausimas, kaip toks aktyvus ginkluotos kovos prieš rusų okupantus dalyvis po pirmojo Čečenijos karo galejo laisvai važinėti po Rusiją ir Čečeniją. Vytautas Eidukaitis neturėjo jokių rūpesčių dėl Rusijos vizų tuo metu, kai Rusija neišdavinėjo jokių vizų norintiesiems apsilankytį Čečenijoje. Dėl Vytauto Eidukaičio veiklos Rusija niekada nereiškė pretenzijų Lietuvai, nors ne vienos protesto notos susilaukė paminklinio akmens Dž. Džadajevui pastatymas Vilniuje. Išties keisti paradoksai. Juos pasodrinti gali nebent viena gana patikimų šaltinių patcikta rašto kopija: 1998 m. rugsėjo 16 d. Grozne rezidavės Rusijos Federacijos VRM atstovas Čečenijoje viadaus tarnybos pulkininkas Špiginas išdavė Vytautui Eidukaičiui, Lietuvos piliečiui, pažymą Nr. II/1175 apie tai, kad jis lydi vieną estą iki Lietuvos, taip pat šio esto dokumentuose buvo priašas su prašymu, kad Vytautui Eidukaičiui padėtų visos jėgos struktūros. Lietuvos tuometinis Seimo vicepirmininkas R. Ozolas šią istoriją pomastiškai pristatė kaip esto išvadavimą iš grobikų nelaisvės, nors kai kurių čečenų duomenimis, tas estas dar nuo 1992 metų, kai žmonių grobimo atvejų Kaukaze dar nebuvo, gyveno ir dirbo Dagestane su pasibaigusiais galioti sovietiniais dokumentais. Bet kuriuo atveju situacija išties įdomi: buvęs čečenų kovotojas, Lietuvos Respublikos pilietis V. Eidukaitis gavo tokio pobūdžio pažymą iš Rusijos pareigūno, ir tai įvyko beveik tuo pačiu metu, kai Rusija kategoriškai atsisakė išduoti vizas Lietuvos Respublikos Seimo nariams, norėjusiems dalyvauti tarptautinėje konferencijoje Grozne, o Estijos parlamento atstovai atvyko į šią konferenciją tik nelegaliai kirtę Rusijos sieną. Dėl vieno lietuviu (deja, tai nebuvo V. Eidukaitis) dalyvavimo konferencijoje Lietuva sulaukė bent kelių protesto notų.

Aprašytos istorijos pakanka keilioms hipotezėms iškelti: arba V. Eidukaitis tiesiog didvyris, visada apvyniojantis aplink pirštą Rusijos speciališias tarnybas, arba genialus superagentas, arba Rusijos karinės žvalgybos (GRU) bendradarbis ar įtakos agentas.

Atitinkamą kontekstą šioms hipotezėms suteikia Vytauto Eidukaičio veikla Lietuvoje, prasidėjus antrajam Čečenijos karui. Staiga šis pilietis pradėjo aktyviai dalyvauti politiniame Lietuvos gyvenime, užmiršęs apie Čečenijos laisvės reikalus. Lietuvos visuomenėi jis įsiminė kaip aršus Lietuvos kariuomenės reformų, modernios vakarietiškos ginkluotės įsigijimo ir bendros integracijos į NATO krypties kritikas. Jis būrė aplink save įvairius marginalius ir priklausę R. Povilionio iniciatyvinei grupei, siekusiai referendumu dėl Lietuvos stojimo į NATO ir organizavusiai piliečių parašų rinkimą dėl referendumo. Kartu su šios grupės nariais V. Eidukaitis ne kartą dalyva-

vo įvairiose televizijos ir radijo laidose, skelbė straipsnius spaudoje atvirai agituodamas prieš NATO, Lietuvos euroatlantinę integraciją, artimesnį bendradarbiavimą su JAV, Lietuvos karių siuntimą į Afganistaną bei Iraką. Tokia veikla buvo labai pozityviai įvertinta Prezidento Valdo Adamkaus: 2003 m. vasario 12 d. dekreto Nr. 2062 "už asmeninį indėlį plėtojant Lietuvos transatlantinius ryšius bei Lietuvos Respublikos pakvietimo į NATO programą atminimo ženklu" Vytautas Eidukaitis buvo apdovanotas atminimo ženklu, kaip, beje, ir kai kurie kiti ne mažiau aršūs Lietuvos narystės NATO priešinkai. Tada visuomenė priėmė šį Prezidento žingsnį kaip juodojo humoru apraišką, bet po šiemetinio apdovanojimo telieka daryti išvadas, kad veikla prieš Lietuvos narystę NATO, matyt, ir yra vertinama kaip Lietuvos nepriklausomybės gynimas ir jos varado garsinimas.

Pabaigai apie Vytauto Eidukaičio asmenį geriausiai bylotų jo knyga skambiu pavadinimu "Vienišos vilkės vaikai. Kario dienoraštis", garsiai išreklamuota poeto S. Gedos. Skaitytojas veltui tikisi mūšių prieš rusų okupantus aprašymu ar atsiminimų apie Čečenijos laisvės kovas.Victoje to benvie kiekvieną puslapį persmelkia autoriaus fantazija, savigyrą, subjektivūs ir padriki atskirų faktų bei pokalbių su žinomais žmonėmis perpasakojimai, iš kurių, jeigu jais tikėtume, galėtume daryti išvadą, jog be Vytauto Eidukaičio nebūtų nei Lietuvos, nei Čečenijos laisvės. Šią knygą drąsiai galima būtų įtraukti į Lietuvos geltonosios spaudos istoriją kaip mažiau žinomą "Durnių laivo" dublį. Tieki neticos, chamiškų epitetų ir žymių Lietuvos žmonių ninkimo ten yra išlieta. Štai, pavyzdžiu, p. 54 signataras Zigmantas Vaišvila vadinas vištgaudžiu, p. 65 V. Eidukaitis teigia, jog Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos gynėjų vadovai buvo avantiūristai, norėję praliesti kuo daugiau krauso, p. 110 V. Landsbergis apibūdintas kaip "bailus žmogeliukštis, be asmens sargybinio bijantis išeiti net laukan", p. 152 žurnalistas Gintaras Visockas vadinas avinu, p. 189, 193, 202, 317 signataras Algirdas Endriukaitis, Čečenijoje dažnai dėl pavardžių panašumo srėbes V. Eidukaičio privirtą košę, vadinas lunatiku, kuriu "šulo trūksta", p. 260 S. Knežio analitinis darbas apie pirmajį karą Čečenijoje vadinas plepalais, p. 295 buvęs Lietuvos kariuomenės vadas gen. Jonas Kronkaitis vadinas lietuviškuoju Franku Kruku, p. 300 ironiškai atsiliepia apie Joną Gečą ir Arvydą Pocių, nes jie vieninteliai aukšti Lietuvos karininkai, netarnavę sovietų kariuomenėje.

Gerais bent, kad knygos p. 65 autorių išsitaria esąs kadriniu karininku (?!). O labiausiai tiesa kvėpuoja ta knygos vieta (p. 171), kurioje su ironiškais komentarais pateikiama citata iš Lietuvos URM atmintinės apie tai, kad žuvusio Gruzijos prezidento našlė neigiamai apibūdino V. Eidukaitį, kuris "Grozne prisistato ir elgiasi kaip oficialus LR Vyriausybės atstovas Čečenijos Respublikoje (o gal net visame Šiaurės Kaukazo regione)". Dar kai

Z. Gamsachurdija buvo gyvas, V. Eidukaitis daug kartų lankėsis pas jį ir stengėsis gauti informaciją, kuri galėtų dominti tik KGB. Todėl Z. Gamsachurdija su juo būdavęs atsargus. Eidukaitis Lietuvos vardu daug žadėavo, bet nieko netesėjo. M. Gamsachurdija įsitikinusi, kad V. Eidukaitis savo veiksmais labai kenkia Lietuvai, nes iš tikrujų vykdo neaiškius užsakymus ir palaiko nuolatinus ryšius su vietas mafija" (panašių teiginių teko girdėti ir iš daugelio kitų lietuviškų bei čečeniskų šaltinių). Šią iš tikrujų dėmesio vertą citatą autorius pateikia, matyt, iš kvailumo, kaip ir p. 239 rašydamas apie pasivaikščiojimus Antakalnio šile su dviem granatomis ir pistoletu kišenėse, o p. 307 – kaip kažokiam neaiškiams vaikinui prie savo buito durų į pilvą įremė ginklą. Žavesnio prisipažinimo apie neteisėtą ginklų ir sprogmenų laikymą, baudžiamą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamųjų kodeksą, man dar neteko skaityti.

Taigi, matyt, iš kadrinė tarnybą svetimai valstybei, ir už panasius "veikalus", ir už nelegalų kovinių ginklų laikymą nūnai dalijami Lietuvos Respublikos valstybiniai apdovanojimai.

Vietoje epilogo

Pabaigai norėtusi viešai paskelbtis šiuos klausimus Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui, atsakyti iš kuriuos turėtų žinoti Lietuvos visuomenė:

1. Ar apdovanotasis Antanas Stepučinskas yra tas pats asmuo, kuris sovietų okupacijos metais tarnavo KGB tardytoju ir vedė politines Lietuvos disidentų bylas, o perėjęs į Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą prisidėjo prie Rainių žudynių bylos vilkinimo ir nekokybisko jos tyrimo. Jeigu taip, tai kokie ypatangi nuopelnai Lietuvos valstybei – pilietinci tautai nusvėrē šiuos biografijos faktus, kad Antanui Stepučinskui buvo suteiktas aukštas valstybės apdovanojimas, tolygus apdovanojimui už dalyvavimą koviniuose veiksmuose ginant Lietuvos Respublikos nepriklausomybę.

2. Kokie ypatangi nuopelnai Lietuvos valstybei – pilietinei tautai lémé, kad Rusijos Federacijos atsargos papulkiniukis, galimai ir toliau gaunantis šios valstybės karių pensiją. Vytautas Eidukaitis buvo apdovanotas ordinu "Už nuopelnus Lietuvai" Karininko kryžiumi, taip pat atminimo ženklu už prisidėjimą prie Lietuvos integracijos į NATO, kaip konkretiai V. Eidukaitis prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės gynimo ir tautų laisvės puoselejimo, kad jo nuopelnai nusvėrē prieštaringą pracietys veiklą, buvimą kitos valstybės karinėje įskaitoje, Lietuvos nepriklausomybės šalininkų niekinimą ir nuoseklią veiklą prieš Lietuvos stojimą į NATO, nelegalų ginklų ir sprogmenų laikymą.

3. Kas pasiūlė A. Stepučinsko ir V. Eidukaičio kandidatūras valstybės apdovanojimui gauti, kaip šios kandidatūros buvo svarstyti. Apdovanojimų taryboje, kiek laiko buvo skirta svarstyti, ar buvo žinomas, vertintos ir svarstyti prieštaringos šių asmenų biografijos.

(keliamas į 3 psl.)

Ar jau atėjo laikas apdovanoti Valeriju Ivanovą?

(atkelta iš 2 psl.)

4. Ar Apdovanojimų tarybos, kurių vadovauja Jūsų kanceliarios vadovas, veikla tėra formaliai, apsiribojanti tik įstatymo raide, draudžiančia apdovanoti tik teistus asmenis, tačiau neįpareigojančia vertinti šių asmenų nuopelnų ir reputacijos visuomenėje.

5. Jeigu A. Stepučinsko ar V. Eidukaičio kandidatūros buvo visapusiškai vertintos, ar tai reiškia, kad Lietuvos Respublikos Prezidentas vykdo buvusių KGB darbuotojų, rezervininkų ir okupacinių kariuomenės karininkų reabilitavimo, bet kokių ribų tarp Lietuvos nepriklausomybės gynėjų ir jų budelių ištrenimų politiką.

6. Kaip sieksite, kad valstybės apdovanojimai būtų suteikiami tik neabejotinė nuopelnų valstybei turintiems neabejotinos reputacijos asmenims?

Norėtusi tikėtis, kad Prezidentas išgirs abejojantį piliečio balsą ir bus išsklaidytos abejonės dėl minėtų asmenų apdovanojimo arba galbūt šie apdovanojimai netgi būtų atšaukti, jei abejonės pasityvintų. Tačiau jei paaiškėtų, kad tai tik naivaus abejojančio piliečio svajonės, jei būtų pereita į aklą įstatyminės raidės gynybą, abejonės dar sustiprėtų. Tačiau tai jau galėtų būti abejonės ne tiek dėl konkrečių asmenų apdovanojimo, kiek dėl Prezidento sugebėjimo, kaip nurodo Konstitucija ir Konstitucinis Teismas, sažiningai ir teisingai skirti valstybės apdovanojimus, laikantis jo priesaikoję tautai suformuluotų reikalavimų. Žinoma, tokiu atveju beliktu siūlyti apdovanoti Valerijų Ivanovą, kuris neveidmainiaudamas kovojo, o gal ir tebekovoja prieš Lietuvos nepriklausomybę ir taip savo skaičiai stiprina nepriklausomybės gynėjų gretas bei garsina Lietuvą. Juk jei iškeltose abejonės pasityvintų ar ijas apskritai nebūtų atsakyta, beliktu tik tokia tolesnio valstybės apdovanojimų teikimo logika.

O apskritai visa ši siemetinių apdovanojimų istorija gali duoti daug darbo pilietinėms iniciatyvoms ir Piliečių santalkai, ginančiai konstitucinį valdžios tarnavimo žmonėms principą. Iš tiesų valstybės apdovanojimų teikimo sistema yra netikusi, neskaidri, slapta, sudaranti sąlygas korupcijai, neatitinkanti teisingumo principo, pagal kurį asmuo turėtų būti apdovanojamas atsižvelgiant į jo nuopelnus ir vertinimus visuomenėje. Kaip pašalinti šią nomenklaturinę apdovanojimų pagal užimamas pareigas ir pažintis tradiciją, turėtų būti atskirų visuomenės ir Piliečių santalkos svarstymų tema. Suprantama, ir be tokio svarstymų Prezidentas galėtų parodyti iniciatyvą šiai sistemai reformuoti. Tai būtų įrodymas, jog jo deklaruojami aukšti moraliniai standartai taikyti ne tik Vyriausybėi, Seimui ir politinėms partijoms, bet ir prezententūros kiemui, kurio formavimo bei veiklos principai taip pat galėtų būti abejojančių piliečių atskirų svarstymų tema.

Eigminas EIDMINIAUSKAS

Sovietinis požiūris įstatymų nedraudžiamas

Jau ne pirmą kartą Lietuvos generalinė prokuratūra atsisako kelti bylas dėl viešuose leidiniuose ir pasiskymuose išreiškiamuo sovietinio požiūrio į Lietuvos laisvės kovas, jų dalyvius bei kai kurių Nepriklausomai Lietuvai svarbių istorijos faktų interpretavimo. Štai ir ši kartą Lietuvos generalinė prokuratūra atsisakė nagrinėti Lietuvos laisvės kovos sajūdžio (J.Čeponis), Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos (P.Jakučionis) ir bendrijos (V.Miliauskas), Lietuvos laisvės kovojojų sajungos (J.Burokas), Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sajungos (Z.Jankauskas), Lietuvos Sajūdžio (A.Tučkus) viešą pareiškimą dėl Policijos departamento specialistų parengto ir šio departamento lėšomis išleisto leidinio "Angelo sargo skydis".

Aukščiau išvardintų pareiškėjų, kaip ir didelės visuomenės dalies, nuomone, šioje knygoje atspindimas akiavaizdus sovietinis požiūris į 1988–1990 metų istorinius įvykius, klastojamai faktai, įvykiai iškraipomi, piliečių susibūrimų, pasižymėjusių taikingumu ir siekių šventumu kovojuant Tėvynės laisvę, tikslai. Pareiškėjai tai įvardijo, kaip aiškiai sąmoningą sovietinę propagandą, kuri klaidina atgimstančią političią, ypač ten dirbantį jaunimą.

Sio trijų tomų leidinio istorija vienam gerai žinoma. Visuomenėje dėl šio leidinio kilo garsi diskusija, o "angelo skydis" buvo išjuoktas kaip "kreivokas". Nors ir pavėluotai, tačiau generalinis policijos komisaras Vytautas Grigaravičius savo įsakymu susabdė šios Lietuvos policijos kronikos leidybą. Tiesa, tik trečiojo tomo. Tačiau pirmasis ir antras iau išleisti už mokesčių mokėtojų pinigus. Pirmasis "Angelo sargo skydis" tomas generalinio komisaro buvo įteiktas Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui, šiam svenčiant savo 78-ąjį gimtadienį.

Minėtų garbingų visuomeninių organizacijų pareiškime taip pat buvo atkrepiamas visuomenės ir prokuratūros dėmesys į kitus panašaus pobūdžio leidinius. Ypač į socialistinio kolchozinio ūkininkavimo laimėjimus liaupsinančius, pastaruoju metu leidžiamus Žemės ūkio ministerijos lėšomis, tokius kaip Medardo Grigaliūno knyga, kurioje didžiuojamas sovietinė prae-

timi, geru sutarimu su visokeriopa SSKP sekretoriaus A.Sniečkaus, R.Songailos bei kitų tokio ūkio "kūrėjų" parama. Beje, įvadą šiai knygai paraše Kazimira Prunskienė. Kitoje knygoje – "Žemės grąžinimo byla" vienas iš autorų K.Purvinskas prievertinė Lietuvos prijungimą prie SSRS vertina labiau, negu savanoriską Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą. Prie panašių knygų priskirtinos ir V.Petkevičiaus "Durnių laivas", M.Ivaškevičiaus "Žali", L.Šepečio "Neprarasta karta". Šie leidiniai ne tik liaupsina sovietmečio vadukus, bet ir žemina laisvės kovotojus, šmeičia kalėjimuose nukankintus partizanų vadus. Tokie šių ir panašių leidinių apibūdinimai mūsų teisėtvarkos yra vertinami kaip nuomonė. Lygiai taip pat, kaip vertinami ir minėtų leidinių autorų pasakymai. Bendrausia prasme.

Liepos 25 d. įkiteisminio tyrimo kontrolės skyriaus prokuroras Simona Slapšinskas aukščiau minėtoms organizacijoms atsakė, jog yra nutarta nepradėti įkiteisminio tyrimo, "nes nenustatyta, jog buvo padaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymį".

Tokie nutarimai dažniausiai pasirodo, kai patriotinės organizacijos kreipiasi su panašiomis pretenzijomis dėl garbės ir orumo ar šmeičto atvejų.

Prokuroras S.Slapšinskas savo išsamiai atsakymė nurodo pagrindines kladas, kurias daro pareiškėjai šiuo (ir panašiais) atvejais. Pirmiausia dėl garbės ir orumo pažeminimo į teisėsaugos institucijas turi kreiptis konkretus arba jo įgaliotas asmuo. "...Nes, asmens orumas – tai paties asmens savęs vertinimas", – rašoma atsakymė cituojant kodeksą. Taigi visuomenės organizacijos, norėdamos apginti šviesų kritusių Laisvės kovose draugų atminimą ir gerą vardą turėtų tai žinoti. Be to, prokuroras primena, kad nukenčiusių atstovu "gali būti advokatas arba jo pavedimu – advokato padėjėjas". Taigi, pagal galiojančius teisės aktus, visuomenės organizacijoms dar kartą užtrenkiamos durys ir paliekama galimybė tik viešais pareiškima išsakyti savo nuomonę arba, teisingiau, kontrnuomonę į šmeičikiškus faktus.

Ingrida VĖGELEYTĖ

Naujausios knygos

Naujausių laikų Lietuvos istorija: netektys, partizaninis karas, tremties... Tas gūdus laikotarpis, trukęs nuo 1940-ųjų iki 1990 metų įvardijamas nelaisvės metais. Visa tai išgyvenę vyresniuosios kartos žmonės širdyse ir atmintyje saugo prisiminimus ir tik retkarčiais praskleidžia liūdną skraistę. Ypač maloniai atsiminimais dažiasi su jaunimu. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras prieš šešerių metus šalies mokyklose paskelbė rašinio konkursą "Lietuvos kovų už laisvę, kariuomenės bei netekčių istorija". Mokyklos tam pritarė ir per šešerių metus LGGRTC gavo geriausius iš geriausių per tūkstantį rašinių. Ieškoti faktų, išgirsti iš pirmų lūpų prisiminimus ir juos užrašyti, o vėliau sudėti

rašinį – pati prasmingiausia istorijos pamoka moksleiviams. Atsiranda poreikis pajusti ryšį su vyresniųjų karta ir atsakomybė tai perduoti ateinantioms kartoms.

Dalis minėto konkurso rašinių pateko į knygą "Tarp vakar ir šiandien", kurią sudarė ir išleido LGGRT centras. Solidžios apimties – 620 psl. knyga – puiki dovana mokykloms, dalyvavusioms konkurse, moksleiviams, kurių pavardės joje įrašyti, ir mokytojams.

LPKTS buveinėje, Laisvės al. 39, Kaune, esantis rezistencinės literatūros knygynėlis pasipildė ir kitomis naujomis knygomis. Leidinys "The Museum of Genocide Victims" ("Genocido aukų muziejus") išleistas anglų kalba atlikus savo išgirsti gido paslaug

Rugpjūčio 5 d.
Ariogaloje, Dubysos slėnyje, įvyks Lietuvos buvusių tremtinų, politinių kalinių ir Laisvės kovos dalyvių saskrydis "SU LIETUVA ŠIRDY"

PROGRAMA:

12 val. Ariogalo parapijos bažnyčioje šv. Mišias už Tėvynę aukos J.E. Arkivyskupas Metropolitas Sigitas Tamkevičius.

13 val. eisena į Dubysos slėnį.

14 val. šventė Dubysos slėnyje. LR Prezidento Valdo Adamkaus, Europos Parlamento nario prof. Vytauto Landsbergio, LR Seimo nario Povilo Jakucionio, LPKTS pirmininko Antano Lukšos, Lietuvos jaunimo organizacijų narių, grįžusių iš ekspedicijos "Misija Sibiras", sveikinimai.

Koncertuos LPKTS jungtinis choras, Veronika Povilionienė, Ovidijus Vyšniauskas, Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų orkestras, kaimo kapelos. Lietuvos karinių oro pajėgų (esnat palankioms oro sąlygomis), senovės baltų karybos klubo "Kovarniai" pasirodymai.

19.30 val. diskoteka.

Saskrydžio organizatoriai: Kauno apskrities viršininko administracija, Raseinių rajono savivaldybė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga.

Informacinių rėmėjai: Lietuvos radijas ir televizija, www.bernardinai.lt

Dėmesio! Atvykė į saskrydį LPKTS skyriai ir organizacijos registruojasi Ariogaloje vidurinėje mokykloje.

g. Jis skirtas užsienio šalių svečiams. Albumėli taip pat išleido LGGRT centras.

Kaunietės poetės Aldonos Elenos Puišytės eilėraščių knygelė "Baltojo Raitelio baladės" skirta Kęstučio apyg. partizanų atminimui. Eilėraščiai pabrėžia jaunu žmonių pasiaukojojimą tautos laisvei, jų didvyrišką mirtį. "Atleist, tu vienas, Viešpatie, gali už tas žaizdas, už kritusių kampus." Ten žalias vėjas gelbvą smėli pūs, / ten pražydės žydrai liūdna gėlė. ("eil. "Girios brolių kapai").

Naujausias ir daug kitų vertinę knygų bus galima įsigyti rugpjūčio 5 d. Ariogaloje, Dubysos slėnyje, Lietuvos tremtinų, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydžio "Su Lietuva ŠIRDY" metu.

"Tremtinio" inf.

Lietuvos laisvės armijai – 65

(atkelta iš 1 psl.)

Šios organizacijos organizuotą pasipriešinimo kovą tėsė iki 1953 metų – rezistencinio karo pabaigos.

“Apie šią karinę organizaciją, davusią pradžią ginkluotajam pasipriešinimui okupacijoms, per visus penkiasdešimt sovietų okupacijos metų nebuvu užsimenama: nei kalbama, nei rašoma, tik žodis LLA enkavedistams kėlė siaubą. Šis istorijos puslapis turėjo būti nesugrąžinamai išplėstas iš tautos atminties. Reikia pripažinti, kad saviemis ir svetimis ems priešams vyko paskandinti užmarštis akivare ši svarbū penketą metų veikusiu mūsų karių kovos tarpsniu. Todėl pabandykime nuo kelio vingių nusluoti storą dulkį išsluoksnį,

kuris ir dabar patikimai slepią metu mūsų šaunių karių pėdas, įmintas Lietuvos kovų vieškeliuose,” – rašo Česlovas Leonas Kareckas savo knygoje “Uždegti Laisvės žiburių norėjom” (145 p.).

2000 m. gruodžio 13 d. Kauno įgulos karininkų ramovėje vykusioje konferencijoje “Rezistencijos amžių apžvelgiant” Andrius Rondomanskis, buvęs Organizacijos LLA štabo ryšininkas, kalbėjo: “Mums, LLA veteranams, norėtusi, kad mūsų idėjos ir pastangos, skirtos kovai už nepriklausomybę, neliktų atsitiktiniu straipsneliu paraštėse, bet užimtu deramą vietą Naujuojų laikų Lietuvos istorijoje. Kol kas ir patys istorikai neturi aiškios nuomonės apie LLA ne tik dėl duomenų stokos, bet ir dėl politinių sumetimų. Tai keilia nuostabą ir nuogastavimus būti visai pamirštiems ir žuti istorijos vinguose. Būtina šią istorijos spragą užpildyti ir įvardyti LLA veiklos mastą ir svarbą organizuojant pasipriešinimą žodžiu ir ginklu bet kokiai okupacijai.”

Tik praslinkus 15 Nepriklausomybės metų 2005 m. balandžio 9 d. LLA atskūrė. Tą dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje įvyko istorinė konferencija tema “LLA – lie-

tuvu tautinė pasipriešinimo organizacija”. Konferencijoje dalyvavo LLA kariai, partizanai, šauliai ir piliečiai, neabejingi Lietuvos Nepriklausomybei. Pranešimus skaitė humanitarinių mokslo dr. A. Bubnys, istorikas K. Kasparas, Atkuriamojo Seimo narė Z. Sličytė ir kiti.

Po konferencijos įvyko Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sajungos steigiamasis susirinkimas. Šios organizacijos atkūrimo iniciatoriai – žurnalo “Laisvės kovų archyvas”

kintas. Toliau – Magadano rūdų kasyklos, be teisės grįžti į tėvynę. Tik po 44 metų klaipėdai grįžo į gimtąją Palangą.

Viktoras Šniuolis (1925 m.). Jo tėvas 1944 m. nužudytas savo namų palaukėje. Sesuo ir brolis atidavė gyvybes už Lietuvos nepriklausomybę. Viktoras devynerius metus partizanavo. 1953 m. kovo 13 d. išduotas, suimtas. Nepalaužtas čekistų, nuėjės kalėjimų golgotas, nesulaužė LLA priesaikos.

Lendra Saltonas – radistas

Grupė LLA sajungos narių pie paminklo J. Barzdai-Klevui – LLA desantininkui Babrungėnu k., Plungė r.

bendradarbis Vytautas Urbikas (Kelmė) ir verslininkas Albinas Klimas (Plungė). Buvo priimti sajungos įstatai, išrinkta valdyba ir kitos valymo struktūros. Lietuvos laisvės karių rėmėjų sajungos tikslai: įteisinti LLA vardą Laisvės kovų ir Lietuvos istorijoje, jamžinti LLA atminimą paminklais, rinkti medžiagą apie LLA veiklą ir jos kovočius, vykdyti švietėjišką veiklą, siekti bendradarbiavimo su kitomis atsikūrusiomis pasipriešinimo okupacijoms organizacijomis.

Konferencijos dalyviai vienbalsiai nutarė, kad organizacijai vadovautų paskutinio Žemaičių apygardos vado LLA nario Vlado Mantvydo duktė LLKS narė Irena Giedraitienė. Pavaduotojais išrinkti Albinas Klimas ir Donatas Abrutis (Plungė).

I organizaciją su kariais rėmėjais susibūrė apie tris dešimtis LLA narių veteranų, su tuometinėmis priesaikomis, garbinga praeitimis ir jau skaičiuojantys aštuonis dešimtmečius pragyventų metų. Tarp jų – Vytautas Jurvičius (1922 m.), 1941 m. birželio sukilio dalyvis.

Mokytojaudamas Skuode jis įkūrė LLA kuopą. Dirbdamas Palangos gimnazijoje įkūrė pogrindžio organizaciją. 1946 m. suimtas, žiauriai kan-

desantininkas. Nepasitraukė į Vakarus, grįžo į gimtąją Žemaitiją. Iškentė neapsakomas kančias, okupantų paniekinius.

Algirdas Bielinis (1924 m.), Vilniaus LLA štabo raštininkas, slapyvardžiu Kudirka. Justinas Garšva (1924 m.) – LLA “Sakalų” žvalgybos ir ryšio vadas. Alfridas Dauginis (1925 m.) – Platelių apmokymo dalyvis.

Gegužės 6 d. į Plungė r. Babrungėnu k. E. Leliugienės kaimo turizmo sodybą, kurioje įregistruota LLA sajungos būstinė, į metinę ataskaitinę konferenciją rinkosi šios atkurtos organizacijos nariai. Šalia plevėsuojančios Lietuvos tautinės vėliavos garbinėti iškelta LLA sajungos vėliava. Nariams įteikti organizacijos ženkliukai ir kita atributika. Sueigos dalyviai padėjo gėlių ir uždegė žvakutes ant LLA nario ltn. J. Barzdos-Klevo, žuvusio 1944 m. gruodžio 14 d., kapo, aplankė Militarizmo muziejų, esantį Platelių miške, netoli buvusių “Vanagų” apmokymo stovyklas.

Susirinkimo metu nutarta 65-ąsias LLA metines paminti rugpjūčio 19 d.

Irena GIEDRAITIENĖ,
LLAS pirmininkė
Vlado Gaudiešiaus nuotr.

Iškilo paminklas Didžiosios Kovos apygardos partizanams

(atkelta iš 1 psl.)

Jonas Aistis rašė: “Gintis reikia net ir tada, kai žinai, kad pralaimėsi. Pati klausimo svarstymo esmė, ar reikėjo gintis, yra niekinga, nes suabejoma vertė, kuriai nėra lygios žemėje, ir už kurią vienais laikais buvo guldomas galvos ir liejamas kraujas. Neginta Lietuvos žemė bus per amžius mūsų Tautos gėda”.

Jei paminklo pašventinimo

Kalba Elektrėnų savivaldybės meras K. Vaitukaitis

iškilmėse būtų dalyvavęs poetas Jonas Aistis, jis tikriausiai būtų pasakęs: “Nedrįskite pakelti akių į šį, jau pašventintą, paminklą, skirtą žuvusiu už Tėvynės laisvę atminimui, abejojantys, ar reikėjo gintis nuo okupanto”... Didžiosios Kovos apyg. vardu žuvusiu šeimoms, artimiesiems, giminėms, bendražygiams paraišksta užuojauta, jų atminimas pagerbtas tylos minute. Už paminklo pastatymo iniciatyvą, paramą ir supratimą renginio organizatoriai padėkojo Elektrėnų savivaldybei, merui Kęstučiui Vaitukaičiui, savivaldybės Tarybos nariui, šaulių kuopos vadui Kęstučiui Rėklui, Elektrėnų seniūnui Antanui Šalkauskui.

Pašventinės paminklą Elektrėnuose tėsėsi Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo šventė, kurioje dalyvavo daug jaunimo, kviečinių svečių. Ji baigėsi linksma fiesta, į dangų pakilo daugybė trispalvių balionų.

Augustinas SVENČIONIS,
atkurtos Didžiosios Kovos apyg. vadas

Pašventintas paminklas Vytautui Gavėnui-Vampyrui

Liepos 22 d. Vilkaviškio katedroje buvo aukojamos šv. Mišios už Tauro apygarados Vytauto rinktinės vadą Vytautą Gavėną-Vampyrą ir du jo bendražygius partizanus Stasį Ališauską-Kalinį ir Albiną Švedą-Radastą, žuvusius kartu su Vampyru Vižaidų kaime. Po šv. Mišių važiavome į žūties vietą. Ten vainiku apipintą ir gėlėmis bei žvakėmis papuoštą paminklapašventino Vilkaviš-

Prie paminklo kalbėjo renginio organizatorė – LPKTS valdybos narė Dalija Agota Karkienė, kiti renginio dalyviai. Lidija Kuodienė perskaitė savo kūrybos eilėraštį, skirtą Vampyriui. Nusifotografavome prie paminklo ir sugiedoję valstybės himną gržome į Vilkaviškį. Ten, Kultūros namuose, kalbėjo D. A. Karkienė, buvęs politinis kalinas A. Sargalis, LPKTS valdybos

Vytauto Gavėno-Vampyro atminimą pagerbė bendražygiai

Paminklapašventino Vilkaviškio kunigas Artūras Vaškevičius

kio kunigas Artūras Vaškevičius. Pasimeldėme. Buvo Vytauto rinktinės partizanas, šaulys Vytautas Sedžiniauskas smulkiai papasakojo apie vado žūtį. Vytautą Gavėną-Vampyrą ryšininko išdaviko Saukos sesuo apnuodijo, kareiviai apsupo. Partizanų vadas, nematydamas išeities, garbingai žuvo. Kartu su juo žuvo ir jo bendražygiai.

Lidija KUODIENĖ

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 80 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Pagerbtai partizanai

1948 m. gegužės 15 d. Varėnos aps. Rudnios valsč., į pietvakarius nuo Lygažerio k., netoli Lygučio ežero, didvyriškai kovodami su okupantais žuvo keturi Stasio Jovaišos-Gražuolio būrio partizanai.

Tą lemingą pavasario dieną Gražuolio būrį, stovyklaujantį Čepkeliai raisto prieigoje, užpuolė didelės NKVD kariuomenės pajėgos. Vado nurodymu iš apsupties žiedo partizanai veržesi keliomis kryp-

liau atvykę geros valios žmonės. Marcinkonių bažnyčioje už žuvusiu žvelges šv. Mišias aukoję parapijos klebonas Algimantas Vaickūnas. Po pamaldų automobilių kolona važiavo prie kryžiaus. Iš Karaviškių miško, netoli Dubičių, kur stovyklauja apie 50 vaikų ir pauglių, darna rikiuote atžygioavo būrys "vanagiukų", pasipuošusių kariškomis uniformomis, pažymėtomis partizanų ženklais.

Vaišingieji marcinkoniškiai pakvietė prie Lygučio ežero, kur ant pievoje patiestų lietuviškų drobių buvo sudėti Marcinkonių moterų pagaminoti skanestai. Kunigas Algimantas Vaickūnas ir partizanai šiltai bendravo su "vanagiukais".

Kryžiaus šventinimo iškilmės partizanų žūties vietoje

Algirdo Kaliūno nuotr.

timis. Keturi iš jų, atlaike pirmajį susirémimą, pasitraukė gana tolokai nuo stovyklos, bet buvo nukauti pasaloje tykančių enkavėdistų. Tą pačią dieną suėmė ir Lygažeryje gyvenanti Stasį Avižinį. Vėliau į Sibirą išvežė visą šeimą. Iš Vorkutos lagerių Stasys sugrįžo po 11 m., apsigyveno Marcinkonyse, vedė, išaugino du sūnus. Praėjus 58 m. žuvusiu partizanų atminimui Stasys savo rankomis pagamino metalinį kryžių. Varėnos partizanai parūpino granito plokštę, kuri pritvirtinta prie kryžiaus. Graničte iškalti žodžiai: "Šioje vietoje 1948-05-15 žuvo Gardino grupės Gražuolio būrio partizanai: Vytautas Averka-Aras, Kazys Grigas-Medžiotas, Ona Grigienė ir Nežinomas".

Esame dėkingi Dzūkijos nacionalinio parko administracijai, gamtininkui Mindaugu Lapelei, istorikei Virginijai Pugačiauskienei ir Laisvės kovų dalyviams, partizanų žūties vietoje padėjusiems pastatyti kryžių.

Liepos 14 d. kryžiaus atidengimo šventėje dalyvavo Marcinkonių, Varėnos ir iš to-

Lietuvos ateitis "Vanagai" rikiuotėje prie kryžiaus partizanų žūties vietoje

Mindaugo Lapelei nuotr.

Visuomeninė organizacija "Vanagai" įsikūrė 1999 m., kai Dzūkijos miškus aplankė Vilniaus, Kauno ir kitų miestų entuziastai, pagerbdami generolo Adolfo Ramanauską-Vanago atminimą, nutarė savo atžaloms suteikti galimybę pagyventi partizanų sąlygomis, išmokyti laikytis karinės drausmės ir partizanų kovinės takto.

Klebonui pašventinės kryžių, tylos minute pagerbėme žuvusiuosius už Lietuvos laisvę. Stasys Avižinis išsamiai papasakojo apie tuos tragiskus įvykius, kurie neišdilo jo atmintyje daugiau nei po pusės amžiaus. Marcinkonių tremtinį ansamblis (vad. B. Šibai-

Tą patį vakarą kartu su partizanu Juozu Ciūniu teko pažiūoti "vanagu" stovykloje, atsakinėti į "vanagiukų" užduodamus klausimus. Įsitikiname, kad Lietuva bus tokia, kokios norėjo, tikėjosi ir savo gyvybes paaukojo partizanai.

Dékojame Lietuvos gyventojų genocido ir rezistenčijos tyrimo centro darbuotojui Ryčiui Narvydui, atvedusiam "vanagus" į partizanų žūties vietą. Dékojame "Vanagų" stovyklos personalui, be atlygio dirbančiam patriotinių jaunimo auklėjama darbą.

Vytautas KAZIULIONIS,
LPKTS Varėnos sk.
tarybos pirmininkas

Suodžių kaimo praeities atspindys

Okupacijos metais kolektyvizacija ir melioracija sunaikino kaimo vienkiemius, pasikeitė kaimo papročiai ir tradicijos. Kiek akys mato – plyti lygūs laukai. Mano téviškės, kur aš gimiau ir augau, jau nebéra, neliko nei sodo, nei kūdros, nei pastatų. Liko tik širdžiai brangūs vaikystės prisiminimai. Augome čia keturios seserys ir brolis, o kai ištakėjau, mano téviškėje vasarodavo trys sūneliai. Iš Suodžių Lemturis, Darius ir Vytenis išsinešė daug šviesių vaikystės prisiminimų ir išgyvenimų. Ir šią liepą į jau ne pirmus metus organizuojamą Suodžių kaimo gyventojų sueigą, sūnūs nepatingėjo iš Klaipėdos atvykti, o jau nėlio Vytenis net su atžalomis – mūsų vaikaičiais Minvydu ir Augvile.

Naujujų amžių istorijos profesorius kun. dr. Jonas Totoraitis savo veikale "Sūduvos Suvalkijos istorija" rašo: "Visoje Naumiesčio parapijoje 1773 m. pažymėtas yra tik vienas dvaras – Didždvaris, 1819 m. šalia šio dvaro, vadinto Lesnistva (girininkija), atsiranda Sakalupis, kuris jau ir seniau turbūt buvo ir priklausė prie Virbalio parapijos. 1855 m. Lesnistvos valsčiuje, tai yra Naumiesčio ir Griškabūdžio parapijų srityje, šalia Didždvario yra dar du dvarai – Meištai ir Būbleliai. Meištams priskirti buvo septyni kaimai: Bajoraičiai, Detralgiai, Meištai, Globelai, Kubilėliai, Suodžiai, Užpjauniai ir Naumiesčio miestas, o Būbleliams: Aperubiškiai, Būbleliai, Bukšniai, Kasikėnai, Šaukščiai, Turčinai, Užsieniai, Zaltnai.

Kiti Naumiesčio ir Griškabūdžio parapijų kaimai priklausė Didždvarui, turėjusiam 3700 margų. Visi tie dvarai ir kaimai buvo valdžios turtas. Taime pat Lesnistvos kaimų sąraše yra paminėta nomenklatura Rūda. Tai yra ne kas kita, kaip tik Karčrūdė, kuri tada (1855 m.) ar kiek vėliau virto dvaru." (659 psl.)

Tai anksčiausias Suodžių kaimo paminėjimas rašytiniuose šaltiniuose, kurį pavyko surasti, nors Suodžių kaimas susikūrė gerokai anksčiau. Kaimo senbuvių sueigą sumanė surengti Onutė Adomaitytė-Jakaitienė, jos brolis Juozas Adomaitis ir sesuo Salomėja Adomaitytė-Vaičaitienė. Anelės Matijošaitienės sodyboje pastatytoje koplyčioje buvo išklausyti šv. Mišios, po kuriu netoli ese ant vejos pulkelis atvykėlių surengė kuklias atsineštines vaišes ir pasidalino prisiminimais.

Salomėja Vaičaitienė pakvetė apsilankytį Sintautuose, tautinio Atgimimo dainiaus poetu Prano Vaičaičio téviškėje įrengtame muziejuje, kurį ji

globoja ir tvarko. Toje sodyboje yra gimusios velionis vyras Juozas Vaičaitis, poeto brolio sūnus, sugrižėlis iš Gulago. Juozas Adomaitis pateko į okupantų baudėjų rankas 1946 m. Salomėja mokytojavo mergautine pavarde ir su sūneliu Rimantu slapstėsi nuo ištremimo, keisdama gyvenamają vietą vos tik pajusdavusi pavoju. Buvo geru žmonių, kurie pranešdavo apie reniamus gyventojų trémimus.

Suodžių sueigos dalyviai: Juozas Adomaitis, Gražina Simanaitienė, Onutė Jakaitienė, antra-me plane - Salomėja Vaičaitienė

Onutė Adomaitytė-Jakaitienė su vyru ir mažamečiais vaikais ištremė į Sibirą 1946 m. Velionę seserį Petronėlę Adomaitytė-Dubickienę išvežė su dviem dukrytėmis. Petronėlės vyras buvo suimtas anksčiau ir nukankintas Gulage. Minėtų Adomaičių tėvą Juozą taip pat išvežė į atšiaurų sventimą kraštą, kur jis mirė nukamuotas sunkaus darbo ir ligų. Jo kaulėlius 1989 m. vaikai parsivežė iš Sibiro ir palaidojo Sintautų kapinėse.

Juozas Adomaitis (sūnus) dirbo mašinų-traktorių stotyje. Buvo nagiengas mechanikas. Okupantų kareiviai kartu su stribais užgriuvių į darbo vietą ir suėmė sąžiningai dirbusi nelaimėli. Šis parodė baudėjams savo tepaluotas rankas ir paprašė: "Leiskit nors nusiprausti, matot, kaip atrodau". Leido. Bet mano dėdė ryžtingai apsisprendė rizikingam žingsniui. Kieme išpylės antrą dubenį su nešvariu vandeniu, Juozas staiga persiropštė per aukštą tvorą ir pasileido bėgti. Kol sovietai susigriebė, kulkos bėglis jau nepavijo. Ilgai jam teko slapstyti.

Buvo metas, kai Suodžiuose į mūsų téviškę užsukdavo partizanai pavalyti ir pailsėti. Laimei, enkavedistai neaptikdavo slėptuvą. Okupacijos metų prisiminimai sloganas. Girdėjosi ir linksmesnių pasakojimų iš sovietmečio ir dabarties gyvenimo. Čia papasakoti – tai tik keli epizodai iš turininkos Suodžių kaimo istorijos, kuri, deja, dar neparašyta.

Gražina ALEKSAITYTĖ-SIMANAITIENĖ

Kad praeitis nebūtu užmiršta

Šių metų liepos 16-oji – prasmingo ir išsimintino renginio diena, kurios laukė LPKTS Marijampolės skyriaus nariai ir kuri pateisino visas iš jų dėtas viltis.

Gražią saulėtą popietę Skaisčiūnų gyvenvietėje buvo pašventintos dvi memorialinės lentos. Ir Dagiliai, ir Vosyliai prie jų namų pakabintas lentas papuošė ažuolo vainikais, simbolizuojančiais tvirtumą, narsą, vyrum, kurie ten slėpėsi nuo bolševikų, siekė apginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, tėvynės meilę. Po lento misis – kryžius ir žvakės – tikėjimo ir vilties simboliai.

Prie jėjimo į sodybas atvykusius iš Marijampolės partizanus, buvusius tremtinius, šaulius, choristus, LPKTS Marijampolės skyriaus tarybos narius, Šv. Mykolo Arkangelo parapijos kleboną pasitiko tuometinių kovotojų giminės ir artimieji, gyvenantys šiuose namuose ir saugantys anų laiką atminimą. Ypač malonu matyti jaunimą, vaikus. Vadinas, atminimas neįblės, jį išlaikys šios jaunos širdys. Vosylių sodybos prieigose visus nustebino mergaitės Birutė ir Vaida, pasipuošusios tautiniai drabužiais ir rankose laikiusios lietuviško lino rankšluosčius su įaustu žodžiu "Sveikiname". Abu namus puošė Lietuvos valstybės vėliavos.

Lentos prie Dagilių namo atidengimo ceremoniją pradėjo LPKTS Marijampolės skyriaus pirmininkas Vytautas Raibikis. Lentą atidengti buvo patikėta šio atminimo įamžinimo iniciatoriui Romui Rusteikai. Perskaitėme įrašą: "Vinco Jarumbavičiaus sodyboje 1945-11-17-12-19 buvo Tauro apygardos partizanų štabas ir leidžiamas laikraštis "Laisvės žvalgas". Klebonas Andrius Šidlauskas, MIC, pašventinimą pradėjo malda "Téve mūsų", laimino, linkėjo Dievo ir Tévynės meilės šiandien ir visada.

Buvusio sodybos šeimininko brolio duktė, mokytoja G. Jarumbavičiūtė perskaitė Staselės, tuometinės gimnazistės, prisiminimus. Sodyboje dažnai lankėsi partizanai, buvo įrengtos dvi slėptuvės. Vaikai ne tik neišsidėvė žiną apie tai, priešingai, Staselė platinė spaudinius savo ištikimoms pažystamoms Marijampolės gimnazijoje. Atsirado išdavikas, ir sodyba buvo nusiaubta, o šeimininkai ištremti. Staselė liko Lietuvoje, nes ją, grįžtančią po pamokų, perspėjo kaimynai. Našlaitė tapo partizanų ryšininkė. Istorikas Jonas Gustaitis pažymėjo, kad čia susiduriame su tautos istorija. Kai buvo išaiškintas štabas Skardupiuose, Suvalkijos partizanų kovų centras buvo įkurtas Skaisčiūnuose, kur apygardos vadadas aviacijos mjr. Z. Drunga stiprino kovinę struktūrą, bandė užmegzti ryšius su kitomis apygardomis. Renginio vedėjas V. Raibikis padėkojo šeimininkams, kad leido pažymėti vietą, kuri ateinančioms kartoms primins, kiek aukų sudėta ant tėvynės meilės ir laisvės aukuro.

Skyriaus buvusių tremtinų choras,

vadovaujamas Laimos Venclovičienės, dainavo: "Jūs kaip arai išėjot kovoti dėl laisvės..."

Ir vėl automobilių kolona pajudėjo per Skaisčiūnus. Dabar link Vosylių sodybos.

Atlikta analogiška atminimo įamžinimo lentos pašventinimo procedūra. Visi kalbėjusieji apdovanojoti gėlėmis.

Po štabo, buvusio V. Jarumbavičiaus sodyboje, likvidavimo išskirė partizaninio judėjimo centras, ten, anot J. Gustaičio, buvo daromi svarbūs sprendimai. Štabas ragino kovoti ne tik prieš atėjūnus, bet svarbiausia – prieš tautos išdavikus, bedievybę, girtuokliaivimą. Pradėta partizaninio judėjimo centralizacija, susisekta su Pietų Lietuvos štabu, surengtas susitikimas su Aukštaitijos kovotojų vadovybe, ruoštasi keliauti į Žemaitiją. Prisiminimais apie šeimininkus dalijosi buvęs Lietuvos krašto apsaugos vice-ministras Edmundas Simanaitis. Motiejus Vosylius, jo žmona ir trys vaikai aktyviai rėmė partizanus. Močiutė sugebėjo išgelbėti partizaną per stribų ir kareivių suruoštą "pogramą". Ji krosnyje džiovintus tabako lapus sutryne ir, nematant "svečiams", paberbė uostinėjančiam šuniui į nosį. Tas prarado uoslę, ir patriotas liko nedemaskuotas. Tik išsivežė vyriausiąjį sūnų kaip įkaitą. Buvęs Tauro apygardos štabo ryšininkas Kazimieras Matulevičius pasakojo, kaip jis vykdė įpareigojimą – padėti sukurti jaunimo būrij, pavaldų apygardos štabui. Tačiau atsirado išdavikas. Buvo suimta 12 jaunuolių, keturiems iš jų įvykdyta mirties bausmė.

Choras dainavo partizanų dainas "Kur tu es?", "Aukštam smilčių kalnely". Pasigirdo graudi, bet iškilminga smuiko melodija. Pradžioje iš netikėtumo ir susižavėjimo visi nutilo, sukluso, o vėliau giedojo Maironio "Lietuva brangi", paskatindami maestro Algirdą Jančą griežti dar garsiau, dar nuoširdžiau.

LPKTS Marijampolės sk. pirminkas V. Raibikis apibendrindamas renginį pažymėjo, kad kova už tėvynės laisvę tėsėsi ilgai, nes ją vykdė tikri tautos didvyriai, juos rėmė visa Lietuva. Dabartinis sodybos šeimininkas Vosylius įteikė atminimo raštus partizaninių kovų dalyviams bei tų dienų įvykių atminimo puoselėtojams: V. Raibikiui, R. Rusteikai, E. Simanaičiui, R. Matulevičiui, S. Petronei, M. Dagilinei, A. Vosyliui, A. Eidukevičiui, S. Juškevičiui. Daiva Vosylienė kanklių muzika padėkojo vienims organizatoriams, svečiams, pakvietė visus pasivaišinti Skaisčiūnų moterų paruoštomis gėrybėmis.

Tarsi gerumo dvasios paraginti visi sustojome ratu, susikabinome rankomis ir nuskambėjo Sūduvos lygumomis dainos tarsi širdies giesmės "Trys spalvos" ir "Žemėj Lietuvos žiuolai žaliuos..."

Danutė STANKEVIČIENĖ

Vladas Ravka

Liepos 28 d., eidamas 83-iuosius metus, po sunkios ligos mirė LPKTS Šiaulių filialo pirminko pavaduotojas kultūros reikalams, Šiaulių miesto Garbės pilietis Vladas Ravka.

Vladas Ravka gimė 1924 m. balandžio 20 d. Šiauliouose. Jo tėvas – žemaitis nuo Rietavo, motina – šiaulietė. Tėvas mirė, kai Vladui tebuvo dvejai metai.

1948 m. V. Ravka sovietinių prievertos organų buvo suimtas ir nuteistas, kai lantas Uralo, Karagandos bei Kemerovo lageriuose. I Lieuvą sugrįžo tik 1958 m. – išsekintas, tačiau nepalaužtas. Vladas įsidarbino Šiau-

lių statybos trereste, aktyviai dalyvavo treste meno saviveikloje, nemažai rašė į Šiaulių laikraštį ir kitus leidinius. 1997 m. išleido publicistikos knygą "Gyvenimo padiktuočia", 2006 m. – eileraščių rinkinį "Iš vienos širdies".

Susikūrus LPKTS Šiaulių skyriui, V. Ravka aktyviai dalyvavo jo veikloje. Buvo skyriaus pirminku, o pastaruoju metu – pirminko pavaduotoju. Vladas giedojo Šv. Jurgio bažnyčios chore ir buvusių politinių kalinių bei tremtinių chore "Tremtinys".

Jo žodžiai visad dvelkė patriotiškumą, meile Lietuvai, jis karstai gynė tikėjimo, Katali-

Pro memoria

kų Bažnyčios pozicijas, su įkvėpimu ir pakilimu kalbėdavo apie amžinąsias krikščioniškias vertėbes, jų vietą šiandieniniame gyvenime. 2005 m. buvo įvertintas V. Ravkos įnašas į Šiaulių miesto kultūrinį gyvenimą – jam suteiktas Šiaulių miesto Garbės piliečio vardas.

Netekę Vlado pajutome didelę tuštumą buvusių politinių kalinių ir tremtinių organizacijos gyvenime.

Amžinojo poilsio Vladas atgulė Šiaulių Ginkūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus ir artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialo taryba

Strasbūre kalba... lietuviškai

Liepos pradžioje Europos parlamentarės Laimos Andrikienei kvietimu Strasbūre lankési trisdešimt kauniečių ir vilniečių – karių, šaulių, buvusių politinių kalinių ir tremtinių, pedagogų, istorikų, tarp kurių – profesoriai A. Tyla ir R. Batūra.

Europos Parlamento rūmuose turėjome progos stebeti parlamentarų darbą. Posėdį mūsų grupėi transliavo lietuvių kalba. Patiko Strasbūro katedros, gausiai išpuoštos skulptūromis, didybė. Plaukdami Strasbūro kanalais matėme stiklu blizgančius Tarptautinius Teisingumo rūmus, kur nevilties ištiktas ir neteisybės spaudžiamas žmogus gali tikėtis rasiąs tiesą.

Berlynas gaudė šurmuliui,

ne visur galėjome patekti, nes buvo prasidėjęs Pasaulio futbolo čempionatas. Prie reichstago tik metalinė tvora primena aukštą mūrinę Berlyno sieną. Ten stovi medinis kryžius, primenantis mano tėviškės pakeles. Penkerių me-

tų mergaitės portretas pasakoja apie trumpąjos gyvenimą...

Grįždami aplankėme S.Dariaus ir S.Girėno žūties vietą, pasimeldėme.

Romanas STEPONAVIČIUS
Autoriaus nuotrauka

Kauniečiai Europos Parlamento rūmuose

Skelbimai

Rugpjūčio 6 d. (sekmadienį) Utenos r. Kėpių kaime bus šventinamas paminklas žuvusiems partizanams. 12 val. šv. Mišios Užpalių parapijos bažnyčioje, 13.30 val. paminklo pašventinimas.

Rugpjūčio 12 d. Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje, Klaidėje (Smilteles g. 27), popiliarinant rezistencijos ir tremties laikotarpio dainas bei pagerbiant Laisvės kovotojus, susitiks Vakarų regiono buvusių politinių kalinių ir tremtinių chorai. 14.30 val. šv. Mišios, 15.30 val. koncertas. Susutikimo metu Nijolė Ambrazaitytė pristatys savo knygą "Virš mūsų poliarinė pašvaistė".

Kviečiame dalyvauti.

Kviečiame!

Kauno IX forto muziejuje (Žemaičių pl. 73) veikia šios parodos: "Pasakoja įvairių tautybių karo vaikai", ekspedicijų į Sibirą vadovo, organizatoriaus ir fotografo G. Aleknos fotografijų paroda "Kancių išvagotais tremties keliais", "1944 m. sudegintų Dzūkijos kaimų tragedija", "Lietuvos tremtinių katoriniai miško darbai Krasnojarsko kr., prie Manos upės".

Užjaučiame

Nuoširdžiai užjaučiame Tėvynės sajungos pirmininką Seimonarij Andrių KUBILIŪ dėl Motinos mirties.

LPKTS valdyba

Atsiliepkite!

Ieškau STARKEVIČIŲ šeimos, 1955 m. gyvenusios Veiveriuose. Užėjus sovietams, visa šeima buvo išvežta į Sibirą. Starkevičių duktė Genovaitė iš Sibiro buvo slapta pasitraukusi, tačiau vėl suimta ir išvežta į tremtį. Po Stalino mirties šeima sugrįžo į Vilnių.

Ką nors žinančiuosius apie šią šeimą prašyčiau rašyti Magdelenai Tekoraitytei-Visockienei, Ringuvos g. 68-1, Kaunas, ar skambinti tel. (8 37) 340 495.

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@crdves.lt , LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas.
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3840. Užs. Nr.1321

SL289

Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Janina Žékaitė-Kubiliénė

Vilniuje, Antakalnio kapinėse, Rašytojų kalnelyje iškilo dar vienas smėlio kauburėlis, priglaudės hab. dr. Janinos Žékaitės-Kubiliénės palaikus.

Kilusi nuo Panevėžio, iš Degionių kaimo, baigusi Vilniaus universitetą 1951 m. pradėjo mokslininkės karjerą. Įstojo į aspirantūrą ir dirbo Literatūros ir tautosakos institute moksline bendradarbe. Apgynė kandidatinę disertaciją, vėliau vieną po kito paraše stambius mokslinius darbus, reikšmingus lietuvių literatūros raidai, parengė Jurgio Savickio rastus, Šatrijos Ragano laiškus, dokumentines knygeles, "Literatūros istorijai" paraše nemažai skyrių.

J. Žékaitė-Kubiliénė – tragiskai žuvusio literatūros mokslininko hab. dr. Vytauto Kubiliaus našlė, Tėvynės sajungos pirmininko Andriaus Kubiliaus Mama. Po vyro mirties ji tvarkė jo dienoraščio rankraščius, buvo užsibrėžusi daug nuveikių lietuvių literatūros tyrinėjimo srityje.

Dėl Motinos mirties nuoširdžiai užjaučiame TS pirmininko Andriaus Kubiliaus šeimą ir artimuosius.

"Tremtinio" redakcija

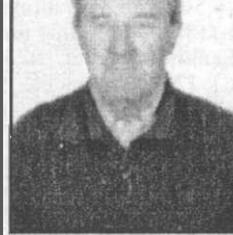
Vaclovas Vodzinskas

1925–2006

Gimė Kaune. 1943 m. vokiečiai išvežė darbams. Po karo grįžo į Lietuvą. 1948 m. buvo arestuotas, nuteistas 25 metams. Kalėjo Norilsko, Čunos lageriuose. Išleistas 1963 m. Grįžęs į Lietuvą sukūrė šeimą, buvo aktyvus LPKS narys.

Palaidotas Kauno Eigulių kapinėse.

LPKS Kauno skyrius

Stefā Butkutė-Poškienė

Gimė Šilutės aps. Gardamo k. ūkininkų šeimoje. Baigusi pradinę mokyklą dirbo tėvų ūkyje. 1949 m. su šeima išstrempa į Irkutsko sr. Nižnij Udinsko r. Maros kaimą. Ištakėjo už tremtinio, susilaikę sūnaus. I Lieuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Palangoje. Užaugino sūnų ir tris dukteris.

Nuoširdžiai užjaučiame vyra ir vaikus.

LPKTS Palangos skyrius

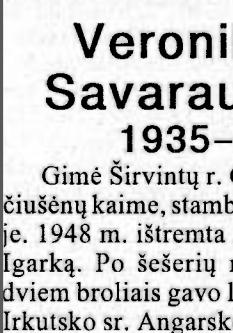

Emilija Krivickaitė-Čirvinskienė

1939–2006

Gimė Migonių k., Pasvalio rajone. 1949 m. su tėvais buvo išstrempa į Irkutsko sr. Taišetor. Proletarkos k. I Lietuvą grįžo 1953 m. 1961 m. sukūrė šeimą, užaugino dvi dukteris. Palaidota Migonių k. kapinėse.

LPKTS Širvintų skyrius

Veronika Autukevičiūtė-Savarauskienė

1935–2006

Gimė Širvintų r. Gelvonų sen. Mančiušėnų kaime, stambiu ūkininkų šeimoje. 1948 m. išstrempa į Krasnojarsko sr., Igarką. Po šešerių metų Veronika su dvimi broliais gavo leidimą išvažiuoti į Irkutsko sr. Angarsko miestą. Tremtyje sukūrė šeimą, užaugino tris vaikus, iš kurų vienas gimė Sibire. 1963 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno gimtajame kaime. Dirbo kolūkyje. Palaidota Mančiušėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Širvintų skyrius

